

מחפסר הקדוש

"זרע שמשון"

לרבי שמשון חיים נחמני זיע"א

מדרש "בקר וידע ה' את אשר לו" אמר להם משה, גבולות חלק הקדוש ברוך הוא בעולמו, שמה יכולים אתם לערב יום ולילה. עכ"ל. קשה, דלפי זה באותה שעה שהיה יום כמ"ש רש"י עתה עת שכרות הוא לנו וכו' כך היה יכול לומר ערב וידע ה' שהיינו שומעים ממנו שאם יכולים לערב יום בלילה וכו' ואמאי נקט דוקא בקר, ועוד מה ענין זה לזה וכו' מיסק אדעתיהו דקרח ועדתו לערב יום ולילה, ואי משום שהיו שבורים ממש או משום ספק שכרות המתין עד הבקר, אם בן מה היתה מועילת התראתו ומה היו מועילים דבריו אם לא היה בדעת נכונה. ואיתא במדרש בפ' ואת הכוכבים, אמר הקדוש ברוך הוא הואיל ולבנה זו מעטה עצמה להיות שולטת בלילה, הוור אני עליה בשעה שהיא יוצאה שיהיו הכוכבים יוצאים עמה ויכשור נכנסת נכנסין עמה ודכוותה ושם אחיו יקמן וכו' עכ"ל. דמשמע שפוכות שהלבנה מעטה עצמה יש לה אכלוסא של כוכבים לכבודה ולא בן השמש אף על פי שהוא גדול ממנה וכן יקמן אף על פי שהיה קטן וכו' להעמיד משפחות גדולות בשביל שמעט את עצמו, ועקר מחלקת קרח היתה מפני שנתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל שנתמנה נשיא והיה קטן ממנו. לכו אמר לו משה, לדברך שהגדלה הולכות אחר הגדול אם בן היתה להם לבוכים לצאת עם השמש ואם הכוכבים שיצאו בלילה עם הירח תוכל להעמידם למחר עם החמה מטעם שהחמה יותר גדולה וראויים לה, אף את זאת תוכל לבטל, אבל אם הכוכבים לא יצאו ביום אם בן הגדלה הולכת אחר מי שמקטין עצמו ואליצפן מעט עצמו ואתה אדרבה רודף אחר הגדולות ולכן לאליצפן נאות הגדולה ולא לך. וז"ש במקרא שעלו שמש וירח לזבול ואמרו להקדוש ברוך הוא אם אתה עושה דין לכן עמך נצא ואם לאו לא נצא, מפני שלפי דברי קרח הי"ל לשמש למול הכוכבים לחלקו שהוא יותר גדול ואם אין לו כוכבים מוכח שהדין עם משה וכן הלבנה מעטה עצמה משום שאי אפשר לכו' מלכים שישתמשו בכתר אחד וכאן היו ר"ג איש מבקשים בהונה גדולה כמו שפירש"י ולפי דבריהם יכולים להיות ב' מלכים שונים והלבנה נתמעטה בכדי והיה להם חרפה לצאת מעתה שיש בעולם סברת קרח ולכן עלו שמש וירח וכו'.

שטות שגורת פקחים

קביעה זו מתאימה לארועים נוספים הנזכרים בספר התורה ובפרט בחמש במדבר, כגון פרשת המרגלים שקראנו בשבוע שעבר, שבספרים מובאים אפשרויות שונות לכוננת שהיתה טובה בהוצאת הדבה על הארץ, כגון, משום שידעו כי בארץ ישראל יאלצו לעבד את האדמה והם רצו לעבוד את השם יתברך ללא עסוק כלל בעולם הזה. או משום שחששו שאינם מוכנים מספיק כדי לשבת בארץ, וגם מוכח שידעו שמשה רבינו לא ינסה לארץ, לפי שאמר בסוף פרשת שמות "למה הרעת", וחפצו להשאיר עמו במדבר כדי ללמוד תורה מפיו וכהנה כונות טובות נוספות. אך כיון שהדבר נגד את רצון השם יתברך, לא עזרו להם כונותיהם הטובות ומעשיהם הביאו לתוצאות קשות ומרות להם ולכלל ישראל, ובגלל הדבה שהוציאו, נגזרו העם לבכיה של חנם והתוצאה היתה שיום כניסת ישראל לארץ הקדש הפך ליום של פריענות וביום זה, בתאריכים מאחרים, הגלו ממנה.

וכן פרשת המקושש, לקראת סוף הפרשה הקודמת, שעליה אמרו חז"ל במדרש שהובא בתוספות (בבא בתרא קט"ז ע"ב דבור המתחיל "אפילו קטנה") שפנתו היתה לשם שמים "שהיו אומרים ישראל, כיון שנגזר עליהן שלא לנס לארץ ממעשה מרגלים, שוב אין מחזיבין במצות, עמד וחלל שבת כדי שיהרג ויראו אחרים". ובתרגום יונתן בן עוזיאל (טו, לב) שישראל שמעו את אסור המלאכה בשבת, אך לא שמעו את גזרת הענש, ולכן החליט המקושש לחלל את השבת, ודרך זה ימסר למשה רבינו הענש הראוי לו וילמד את בני ישראל. וכל הפניות הטובות הללו המיחסות למקושש לא הועילו לו, והוא נענש. וגם מטרתו, להציל את ישראל ולהועיל להם, פעלה עליהם את ההפך והזיקה להם, כמוכח בפירוש דעת וקנים מבעלי התוספות (טו, לב) ועוד מפרשים, שאמרו חז"ל שאלו ישראל היו שומרים שבת שניה לא שלטה בהם כל אמה ולשון, ואותה שבת בה ארע מעשה המקושש היתה השבת השניה (פמכא שם וברש"י מפריות ט), ואלמלא שחלל שבת, היתה הצלה והגנה לכל הדורות.

גם על זמרי בן סלוא עם כזבי בת צור, כמוכח בסוף פרשת בלק, מביאים משם רבי יוסף חיים זוננפלד זיע"א שנבעו מתוך כונה לשם שמים, שהיה לו חשבון, שכיון שראה שעם ישראל נכשלים בשתי עברות חמורות – זמה ועבודה זרה לאלהי מואב, החליט להביא בת מואב למחנה ישראל, ובכך ימנע מעם ישראל לצאת למחנה מואב, ובזה רצה להרויח שגם אם בעית

מספרים על מחבר אחד שבא לפני האדמו"ר רבי חיים מצאנז בעל ה"דברי חיים" זיע"א ובקש הסכמה לפרושו על התורה בדרך דרוש. עין הרבי בתכריך הכתבים וראה שהמחבר מעמיס כונות משלו לקרח במחלקתו נגד משה רבינו עליו השלום. פנה הרבי למחבר ואמר באירוניה: הפרושים שנתתם הולמים את דברי רש"י בריש פרשת קרח. נהנה המחבר מהמחמאה. אך מיד תפס שמדבר בהלצה, כאשר הרבי הסביר את כונתו: כתב רש"י (טו, ז) "וקרח שפקח היה, מה ראה לשטות זה?" וכו'. ולא מוכן, וכי לרצות להיות כהן גדול, משרת לפני ולפנים זו שטות? אך כעת, לפי הפניות והסבות האחרות שבבדכס העמיס על קרח, אם אכן חשב והתכונן כפי שכתבתם, הרי שזו אכן שטות גמורה...

מעשה זה בא ללמד שאין אנו הקטנים רשאים לשפוט את קרח לפי ראות עינינו. קרח היה מנושא הארון. עבדה זו לבדה מצביעה על גדל אישיותו הבלתי נתפסת, שהרי אפילו העמידה לפני הארון דרשה טהרה עצומה וחסר זהירות בשמירת קדושתו, אפילו בשגגה, היה גורם למיתה (עין רש"י בראשית כט, לד ומהר"ל שם) על אחת כמה וכמה מי שנשא את הארון, שכתבה היה עליו להיות טהור, וזו ונקי מכל מחשבה רעה. וגם מבין עדתו היו אנשים חשובים, וכפי שהתורה מעידה עליהם (טו, ב) "נשיאי עדה, קראי מועד, אנשי שם". ודעת לגבול נקל שאנשים כאלו, שהיו נקראים לאהל מועד (עין אבן עזרא טו, ב) פעלו מתוך מחשבה גבוהה מזו שאנו הפשוטים נוכל לשער בקט עניות דעתנו.

כונות טובות שהובילו לאבדון

עם זאת, מה שנדרש מאתנו להבין, ולהבין טוב, שלפיקך נכתבו הדברים הללו בתורה הקדושה כדי שנלמד שמעשים הנוגדים את הוראת השם יתברך, גם אם הם נובעים מכונות עליונות ותשוקה לקרבת אלקים ולשרת לפניו, לא יחזיקו מעמד ויגזרו למעשים לא רצויים עם תוצאות קשות ומרות. וכל הפניות הטובות והמרוממות של קרח, שהפיר בעצמו וידע שמתאים לזה ביותר מכל ישראל (עין שם משמואל" בפירשנו שנת ה'תרע"ז) ושל כל אותם אנשים זכים וטהורים, לא הועילו לאחר שהשם יתברך קבע ומסר ביד משה רבינו שההנהגה תהא כד אהרן והנשיא יהיה אליצפן בן עוזיאל וכן על זה הדרך. ומחובתו היתה לבטל את דעתו ואת תשוקתו לקדשה יתרה, בפני דעתו של משה רבינו שקבל מפי השם יתברך.

הזמה לא נפטרה, לפחות ימנע מהם לעבוד עבודה זרה. אך על אף הפניה הטובה, מתו מאות אלפים מישראל. ומי שמנע את המגפה

היה פינגוס שלא פעל מתוך חשבונות אלא עשה את רצון השם ותבדק בתמימות וזכה לשכר משלם לעצמו ולהצלה גדולה לכלל ישראל. וזאת על אף שהיה מקום לחשבונות רבים, כגון שאם יהרג זמרי ממכתו, לא יוכל לשאת כפיו והבטיחו הקב"ה שלא רק שלא הפסיד אלא כל צאצאיו כהנים גדולים. חשבון נוסף, לפי הלכה אם זמרי יהרג אותו, לא יתחייב עליו, מדין רודף. וכיון שלא עשה חשבון, זכה שחיינו 'נתנו לו במתנה' במוכן הרחב ביותר – שלא ימות לעולם. כי לא ימנע ה' טוב להולכים בתמים.

נאפילו חשבון נכון של הגדול שבצדיקים ואב לחכמים ולנביאים ועל אף שהסכים עמו השם ותבדק, פיון שההוראה הראשונה סתרה את מחשבתו ותבדק, התוצאה הברוכה הביאה גם לאסון לישראל [ראה חדושי החתם סופר (שבת פז ע"א) דבור המתחיל "והנה" וכיצא בזה ב"עבודת ישראל" מקאזניץ (פרשת יתרו) ועוד] כי לא מחשבותי מחשבותיכם. וכהנה דגמאות נתן לראות ברבים מפרשיות התורה וכתבי הקדש, וכן בתולדות ישראל לאורך הדורות, שמעשים שאינם רצויים לפני השם ותבדק, על אף שנעשו מכונה טובה, כשלו וגם הטוב שיצא מזה לפי שעה, הביא נזק בעתיד. כי עקר מטרתנו בעולם הזה היא לעשות את רצון אבינו שבשמים ולא לתור אחר חשבונות המונעים מהשכל המגביל. ולכן צדיקים וקדושי עליון, שהיו להם חשבונות רבים שלכאורה היו מועילים לכלל ולפרט, פיון שלא תאמו את הוראת השם ותבדק בתורתו הקדושה, סלקו את אותם חשבונות וקימו את הוראת התורה בתמימות.

מדוע נמלך רבי משה ריב?

ומבין העבודות הרבות המפורות בתולדות הצדיקים לענן זה, נביא מעשה המובא על רבי משה ליב מסאסוב זי"ע"א [על פי ספר "שיח זקנים" חלק ג לרבי ישראל חיים אשרי. המעשה ספר לו על ידי רבי אברהם שמואל וויזנענפלד, ששמע מרבי שמעון (שמעיליה) מזליחוב זי"ע"א]. פעם אחת הגיע רבי משה ליב מסאסוב לכפר אחד. והנה בערב שבת קודש, בערב היום, הבחין שבית המרוח של היהודי פתוח לרוחה ושוקק חיים בכיום חול. נגש ליהודי והזכיר לו שיש להודות כי השבת מתקרבת... נאנח היהודי ואמר: וכי מה ביכולתי לעשות, אתה רואה בעצמך את כל הגוים להוטים אחר המשקה ודורשים עוד ועוד, וכי אני יכול לפנות אותם? על פרחי אני יושב כאן גם בשבת. קם רבי משה ליב והסביר לגוים בלשון מתונה בשפה הפולנית שזמנו של היהודי דחוק ועליו לקיים מצוות בוראו, ובקשם שיעזבו את בית המרוח. דבריו המתונים פעלו והגוים החלו לעזב את המקום. בחלף שבוע, הקדים רבי משה ליב את בואו,

וכמה שעות לפני כניסת שבת קודש הצליח להוציא את כל הגוים, ואפשר ליהודי לסגור את בית המרוח מקדם ולהתכונן לשבת. בשבת השלישית, היהודי מעצמו הסביר לגוים שעליו להתכונן לשבת ועליהם להודות. וכבר בשעות אחר הצהריים המקדמות סגר את בית המרוח.

הסדר החדש, לפיו בית המזיגה – בית המרוח סגור מערב שבת ועד צאתו, הכעיס את הגוים סבאי יין שרף, שנאלצו לנדוד לבית המרוח שבכפר הסמוך כדי למלא תאונתם. הדבר נודע גם לפרוץ מושל הכפר, שהורה להביא לפניו את היהודי, ושאל אותו בכעס מדוע הוא מונע מהתושבים יין שרף בכל 'סוף שבוע' והוסף ואמר, שמן הראוי היה לזרק אותו מיד מן הכפר על חצפתו, אבל כיון שהתנהגותו בדרך כלל טובה ונאמנותו ראויה לשבח, אינו עושה זאת אבל דורש הבהרות. אמר היהודי, שפגש בצדיק אחד, והצדיק הסביר לו על מעלת שמירת השבת. דבריו השפיעו עליו והוא החליט שגם הוא רוצה לשמור שבת וכיון שאין לעשות מקח וממכר בשבת, סגר את בית המזיגה. דבריו עוררו התענינות בפרוץ. אתה בטוח שמדבר בצדיק? ישנם נאה דורשים אך לא נאה מקיימים... האם גם תמורת סכום קטן נאה לא יחלל אותו צדיק את השבת שלכם? השיב בעל בית המזיגה, שהוא אכן צדיק אמתי קדוש וטהור, והוסף בלהט שהוא מוכן להרג על כך כלומר, בעל בית המזיגה מסכים להרג אם יתברר שאותו צדיק יחלל שבת (חס וחלילה). אמר הפרוץ: גם אם יתברר שאותו צדיק אינו באמת צדיק, לא אהרוג אותך, אך מענש לא תפטר ואצנה להכותך.

בשבת הבאה בא הפרוץ למקום מושבו של רבי משה ליב ופזר מטבעות זהב על השביל שבה, לפי חשבונו, אמור לעבור הצדיק. לאחר מכן הסתיר את עצמו בצל עץ עבות והמתין. כעבור זמן מה נראתה דמותו הקדושה של הצדיק לבוש בבגדי השבת. הפרוץ מקד בו את עיניו ושמר את צעדיו בקצור רוח. רבי משה ליב המשיך לצעד בניחותא. לפתע עצר את הלוכו והסתפל על הדינר הראשון המנח לרגליו. גם נשימתו של הפרוץ נעצרה ועיניו עקבו בדריכות ובצפיה שהצדיק יקח את המטבע. אבל הצדיק נותר על עמדו. נראה היה מעמיק במחשבות. הפרוץ התאכזב אך קנה שהמטבעות הנוצצות שבהמשך יפתוהו... הצדיק המשיך בדרך ולא התעכב בסמוך לדינרים הרבים המקפזים בשביל. אך בהגיעו לדינר האחרון, סב על עקבותיו ושוב נעמד בסמוך לדינר הראשון. כך הלך אנה ואנה, הסתפל וחשב, התבונן בדינרים והפליג במחשבות. לבסוף הרים עיניו לשמים לכמה רגעים. לאחר מכן המשיך בדרך בנרצות. לאחר שעזב את המקום, יצא הפרוץ ממחבואו

ואסף את הדינרים. בהגיעו לארמונו, שלח לקרא ליהודי בעל בית המרוח. הוא הודה שנצח בוכה ונתאר צדיק הולם את מדותיו כי לא נתן לפתותו ולא יחלל שבת בשום אופן. בכל זאת, דורש מהיהודי שיביא את הצדיק בהקדם, כי רצונו לברר עמו כמה ענינים. פנה בעל בית המרוח לרבי משה ליב, אמר לו שהפרוץ קשה עליו שליחות להביאו אליו. אך אם הדבר קשה עבורו, שלא ילך והוא מוכן לספוג את כעסו של הפרוץ על כל המשתמע מכך. הצדיק השיב שאינו מפחד כלל ממנו, והוא מוכן ללכת ולדבר עמו. תחלה שאל הפרוץ את הצדיק אם ידע על שיחתו עם בעל בית המזיגה אודותיו? והצדיק השיב בשלילה. לאחר מכן שאל הפרוץ, מה חשב כשראה את המטבעות, האם נראו כמי שאבדו מאיזה אדם או שהניח אותם שם אדם בכונה תחלה? אמר הצדיק, שחשב שמא נפלו המטבעות מאיזה אדם ואבדו לו. זה לא נראה בדרך הנחה אלא בדרך נפילה. כעת שאל הפרוץ ודרש ממנו שיסביר לו את פשר המחשבות והרהורים סביב אותם מטבעות שהיו על השביל, ומדוע הרהר כשהלך אנה ואנה? ענה לו הצדיק: הנני עוסק בפדיון שבויים – להציל אסירים, בהם כאלו העומדים למיתה, וכשראיתי את המטבעות חשבתי אולי כדאי לקחתם, שהרי בשביל פדיון שבויים מתר לחלל שבת ואני הרי זקוק למעות עבור הצלתם, ולכן הסתפלתי על המטבעות, אולי בכל זאת מתר לי לקחת את הכסף למקרה הבא שידמנן לי. אלא שאז נמלכתי בדעתי והבנתי שנה מעשה היצר, כי הרי עתה עדין לא נודמנה לי איזה פדיון שבויים, וכיום שבת אוסר עלי הבורא יתברך לקחת את מטבעות הללו. משבאתי למסקנה זו, המשכתי בדרך. הפרוץ האזין ברב קשב לדברי הצדיק וכשסיים, צעק הפרוץ בלהט שהרעיד את כתלי הבית: הנני מאמין לך. אמר רבי משה ליב לפרוץ, ראה גם ראה שיש לנו בורא גדול, שפל דבריו אמת וצדק, אני חשבתי לקחת את המעות עבור פדיון שבויים, ואלו הייתי חלילה עושה כן ולוקח את הכסף, היה בעל בית המזיגה נשלך על ידי לבור הכלא, ולא רק שהמעות לא היו מביאים פדיון שבויים, אלא אף היו גורמים לשבויים...

ויהי רצון שנוזף לעשות את רצון השם יתברך בתמימות, והולך בתם הולך בטח. ורופא חולי עמו ישראל ישלח רפואה לכל חולי ישראל ובפרט לשושנה בת טובה לאורך ימים ושנות חיים מאשרים בבריאות הגוף והנפש בכל אבריה וגידיה ונוזף לקבל פני משיח צדקנו במהרה בימינו אמן כן יהי רצון.

משיחות המגידים שליט"א

הגיש משה אליהו ש. (טל' 0504125671)

שבת שלום ומברך

סגלת מסכת בתובות

בשבוע הבא יחלו חמיו בית ישראל בלמוד מסכת בתובות למוד מסכת בתובות **מסגל לענינים שונים**. עוד מובא (על פי "אלף בתב" אות רפז: "מילי דחסיירותא" ועוד) ש**מסגל למצוא את זיווגו על הגר"ח מליובאוויטש** זי"ע"א מביאים שהיה מניין לאבות ללמוד מסכת בתובות לשדוכי ילדיהן (נראה שהפנה לזוג הבנות שאבותיהם יקדמו במקומן).

יום כ"ג סיון מסגל לישועה שבו נכתבו הספרים לבטול גזרת המן הרשע וקיום "והנפוח הוא אשר ילבוש היהודים המה בשנאיהם".

להעלות יונה ב בנימין • ענבל בת דבורה לרפואת מלכה בת מארי ורחמיה • שלום בן אסתר • נעים בן דוד • דבורה בלומה בת פריה • לויגה גזון עומר בן סוניה • אברהם בן רחל • אברהם דוד בן חנה חנינה • אליהו מכלוף בן הרב הגאון יוסף חיים • לעילוי נשמת יקותיאל בן זימל עזריה ע"ה. פליסיה בת מרים ע"ה. נתנאל יאיר בן הרב ניסים.

נשח למוזיקה באתר בית הכנסת www.hv51.org לתרומות והנצחות info@hv51.org אפרים ורחיה עובדיה ה"ו ט"ז 3475998229. תגובות, הערות ולקבלת תגובות באייל mas819514@gmail.com